

Jf. især FF kap. 16

I den fonologiske analyse af de danske konsonantlyde diskuterer Nina Grønnum for flere konsonantlydes vedkommende en ”monofonematisk” over for en ”bifonematisk” tolkning.

1. Hvad betyder de to termer?

→ En monofonematisk tolkning af en lyd betyder at lyden tolkes som ét fonem (én underliggende størrelse) – en bifonematisk tolkning at den tolkes som en kombination af to fonemer (to underliggende størrelser).

2. Angiv hvilke danske konsonantlyder der i FF gøres til genstand for en sådan diskussion – og hvilken tolkning Nina Grønnum ender med.

→ Følgende konsonantlyde gøres til genstand for en diskussion om en mono- vs. bifonematisk fortolkning: [p^h t^s k^h], [ɕ] og [ŋ].

NG ender med følgende tolkninger:

– [p^h t^s k^h] tolkes monofonematisk, dvs. som /p t k/ (ikke som /bh dh gh/).

– [ɕ] tolkes bifonematisk, dvs. som /sj/ (ikke som et selvstændigt fonem /ɕ/).

– [ŋ] tolkes dels bifonematisk som en sammensmeltning af /n/ og /g/ i samme stavelse, dels som en variant af /n/ foran /k/ i samme ord (ikke som et selvstændigt fonem /ŋ/).

3. I diskussionen anvendes fonetiske, strukturelle og morfologiske argumenter for eller imod den ene eller anden tolkning. Giv mindst ét eksempel på hver af de tre typer argumenter.

→ Ikke alle de i teksten forekommende eksempler på fonetiske, strukturelle og morfologiske argumenter er nævnt i mit forslag til besvarelse.

a) Fonetiske argumenter:

– [p^h t^s k^h] er fonetisk det samme som [b̥]+[h], [d̥]+[h], [g̥]+[h] – støtter en bifonematisk tolkning, dvs. /bh dh gh/ (hvor /dh/ manifesteres som [t^s]).

– [ɕ] *kan* udtales [sj] – støtter en bifonematisk tolkning.

– [ŋ] er utvivlsomt én lyd – støtter en monofonematisk tolkning.

b) Strukturelle argumenter:

– Tolkes [p^h t^s k^h] bifonematisk, dvs. som /bh dh gh/, giver det /h/ en usædvanlig distribution idet /h/ ellers ikke indgår i grupper: /h/ kan optræde i initiale grupper med /b d g/ – støtter en monofonematisk tolkning.

– Hvis [ɕ] tolkes monofonematisk, dvs. som et selvstændigt fonem /ɕ/, vil /ɕ/ og /s/ være de eneste danske obstruenter der ikke forekommer foran /j/ – støtter en bifonematisk tolkning.

– [ŋ] findes ikke initialt, men det gør [m] og [n] – støtter en bifonematisk tolkning.

c) Morfologiske argumenter:

– Alternationer som *diftong*: *diftongere* peger på at [ŋ] er /ng/ – støtter en bifonematisk tolkning.

Desuden inddrages de *sproghistoriske* og *kognitive* aspekter i diskussionen. De sproghistoriske forhold er veldokumenterede mens der for det kognitive område stort set mangler dokumentation.